

ALEVDEN BİR MEŞALE

FİDAN KALŞEN

'96 Kasımında Sakarya Hapishanesine gittim. Çok kalabalıktı Sakarya'da bayanlar koğuşu. Daha önceden tanıdığım çok arkadaş vardı koğuşta. Tanıdıklarım dışında, ilk günden aklımda kalan iki arkadaştan biri Fidan.

Daha ilk gördüğümde çok değişik gelmişti bana. Hem konuşması, hem davranışlarıyla... Daha önce sivesi Kürtçeyele karışan bir yoldaşımı görmediğimden belki. Benim Kürt arkadaşlarda genelde Türkçeyi düzgün kullanırdı. Yani benim karşılaştıklarım. Fidan'ın çok belirgin bir sivesi vardı. Türkçeyi sonradan öğrendiği, cümleleri kuruşundan, teleffuzundan öyle çok belli oluyordu ki. Sonra davranışları... Çok deşal, çok rahatı. Daha geldiğim günün akşamı "uykun mu geldi?" diye gültüp bir sarılışı vardı kemiklerim kırılacak sandım.

Fidan hemşire. Ama onun sağlağımla ilgilenmesi hemşirelikten gelmenin ötesinde bir ilgi. Anne gibi meşale. Sarıp-sarmalayan, şefkatle, iyi eden bir ilgi. Ama anne şefkatinden, anne ilgisinden de ötesi, fazlası... Fidan

Komün nöbetinde Fidan. Bütün mutfak, kapkacak, herşeyi döker Fidan. Her şeyi yıkar, her dolabı, yeniden düzenler. Fidan'la komün nöbetçisiyssek daha sabahdan başlarız kara kara düşünmeye... Zor bir komün nöbeti olacak nede olsa... Birgün Fidan'la komün nöbetçisiyiz. Sabah daha erkenden Fidan'la görüşçüsü geldi. Fidan gitti. Normalde komün nöbetinde yalnız

Kalınca daha zor olur, tek başına. Fidan diyor ki "öyle-
den sonra gelirim, seni yalnız bırakıyorum ya hiç bek-
lemiyordum..." Ben diyorum ki "Kal Fidan, öğleden son-
rada ben tek başıma hallederim, valla, rahat ol..."
Fidan gitti, ben olağan komün nöbetimi yaptım
bütün gün. Bir taraftanda bütün dolapları dökmeye-
ceğiz ya seviniyorum. Fidan geldi. Yemekten sonra
daldı mutfak olarak kullandığımız merdiven altına.
Nezeli nezeli diyor ki bana sarılıp :

"Bugünkü yokluğumu telafi edeyim. Zaten
seni yalnız bıraktım. Çok yoruldu demiyorsun? Ben şimdi
yaparım nöbetimi. Hemen bitiriniz dolapları"

Ben "yoruldu sende Fidan, boşver dolapla-
rı" diye biraz ikna etmeye çalışıyorum ama nafi-
le. Fidan öyle zevkle işe girişti ki, mecbur nöbet
eşi olarak geceyarısına kadar dolapların içindeyim.

Fidan hep böyledir. Her işi yaparken aynı
mutluluktadır. Neşeyle girer işin içine, neşeyle bitirir.
Fidan deyince zaten "mutluluk" gelir benim aklıma.
Fidan'ı bir kelimeyle anlatmak istesem "mutluluk"
derim herşeyden önce. Hep öyle gördüm ben onu. Saf-
lığı, temizliğiyle ; mutlu kört kızı Fidan.

Saftır temizdir Fidan. Teorik olarak öyle
çok kitaplar devirmiş, çok yazmış, okumuş, çok öğ-
renmiş değildir. Marx'ın, Lenin'in yazdığı her şeyi
öyle çok bilmez. Bazen öyle olur kiş gündem üz-
erinde çok hakim olamadığı şeyler olur. Ama Fidan

mütevazılığı iyi bilir. Fidan öğrenmeyi, sevgiyi çok iyi bilir. Yöneticidir Fidan. Ama durup dururken bir soru soruverir mesela. Karşısında kim varsa:

"Şimdi niye böyle yapıyor bu adamlar?"

Bazen şaşırır bile karşıdaki,

"Bilmiyor musun?" deyiverir. Öyle ya Fidan yöneticidir.

"Yoo, anlamadım" der Fidan. Sorar kim neyi biliyor olabilecekte ... Doğaldır, sadedir, herşeyde olduğu gibi.

Fidan, en çok "insanı" bilir. İnsanın değerini bilir. Bu değil midir zaten deunim ciltğin nedeni. Geri kalan herşey öğrenilebilir kolayca.

Bir gün nasıl oldu anlamadım. Çok dolmuş olmalıyım ki, ufacak birşey oldu ve ben merdivenleri çıkarırken Fidan'la karşılaştım. Fidan durdu.

"Sen iyi misin?" dedi.

Ben ağlamaya başladım. Hiçkırık hiçkırık ağladım. Fidan sarıldı. Hiçbirşey demedi. Biraz önce olan ufacak şeyi söyledim.

"Ama sen böyle birşey için ağlamazsın ki" dedi. "Güler geçersin sen buna. Başka birşeye ağlıyorsun aslında ..."

Hiçbirşey demedim ... Fidan başladı konuşmaya. "Bunun için ağlıyorsun aslında demi?" dedi. Konuşmasını bitirirken ... "Çok dolma böyle, ağlamamak için sıkarsan kendini böyle alır" ...

Fidan bilir en güzelini ... insanı ...

Sağlıkçımız Ersoy, sigarama sınır koydu. Günde 3 sigara içeceğim, yalnızca 1-2 ay kadar. Birkaç gün 3 sigarayla idare etmeye çalıştım, ama zor oluyor.

Sonunda hiç içmeyeyim daha iyi dedim. Bu bir-iki ay hiç sigara içmeyeceğim ama kara kara da düşünüyorum. Fidan gülererek yanıma geldi. Elinde yarım sigara paketi. Gülüyor.

"O ne öyle Fidan"

"Bu benim paketim. Kimine vericem"

"Niye?"

"Sen bıraktın ya. Destek olayım. İkimiz beraber içmeyelim, tamam mı?"

"Sen içmeyince benim nikotin ihtiyacım karşılanacak mı? Boş ver sen bakma."

"Hele hele! Ben bırakacağım, şimdi götürüp veriyorum. Belki bir daha hiç içmeyiz."

"Yok Fidan, tamam istiyorsan bırak, ama ben Ersoy için verdiği anda bir dakika beklemem, alırım paketimi"

"Belki içmek istemezsin. Hem aslında sen hiç içmesen daha iyi olur. Bende seninle bırakacağım bak"

"Fidan ben zayıf içmeyeceğim o kadar... satın sonra hani bırakmıştık deme de"

Fidan güler. Her zamanki yaptığı gibi başını iki eliyle sıkı sıkı tutup öpüyor.

"Ben bırakayım da şu paketi dur"

Fidan rahat edemiyor. Ben sigarasız siktiri çekeceğim diye paylaşmak istiyor. Öyle ince düşünüyor. Daha fazla yapabileceği birşey olsa hiç düşünmeden yapar.

Fidan memleketini çok sever. Dersim'i anlatır hep. Ağız dolu dolu, özelemlerle, bazen yerinde duramayıp neredeyse zıplayarak anlatır. Saçlarını

bir o yana bir buyana savura savura. Kürt düğünlerini anlatır mesela. Bayramları, şenlikleri, cenazeleri, türbeleri.... Herşeyi anlatır, memleketinden olan. Düğünleri anlatırken heyecanlanır. Ben Kürt düğünlerini ilk o'ndan dinledim. Kocaman yakılan ateşleri, üzerinden atlayanları, etrafında çekilen halayları, karaçoru. Ateşi çok sever zaten Fidan. Ateş yakarız halay çekerken bizde, kutlamalarda, bayramlarda.... Bazen olmaz bir nedeni gerilla çayı yaparız, ateşi yakıp üzerinde. Etrafına oturur türlü söyleriz bir taraftanda. O yaktığımız ateşlerin başında hep Fidan vardır. Halay çekerken kocaman olmalı ateş. Fidan heyecanla, koşarak taşır malzemeleri... Taşı taşı bitiremez. Daha büyük, daha büyük... Sonra oturur başına, elinde bir çubuk, ateşi karıştırır. Kivulcılar yukarıya çıktıkça, başını çevirip gülererek bakar hepimize. Ateş daha güzel oldukça daha coşkulu güler. Ateşte gazeteler yanınca ateş parçaları, yükseldikçe yükselir. Her taraf ısılışı olur. Gökyüzüne yükselip geri üzerimize doğru düşer o parçalar, sanki gök yüzünden yağıyorlar gibi. Hepimiz çok severiz bunu. Ama Fidan bir başka sever. Karıştırmada, karıştırır ateşi, daha çok, daha yükseğe çıksınlar diye. Yan havalandırmalarda yağar ateşler... Yüzümüze sırayacak diye korkarız.

"Fidan dikkat et"

Seslenen olur hep. Fidan güler "Bir şey olmazki"

Sonra koşar halayın başına, karaçor başlar en coşkulusundan. Ateşin başından, halayın başına, halayın başından ateşin başına... Bütün gece koşturur, Fidan. Ama ateş söner ilerleyen saatlerde mut-

laka. Fidan oturur yine köze halinin başında. Bir si-
gara daha yakar ateşin közünden. Otururuz Fidan'
la birlikte, közün başında. Aklına gelir fırlar bir an-
da, patates, biber alır gelir, atar közün altına.

Bayramları anlatır Fidan. Bazen anlayamayız.
"Kurban bayramı bizim" der. Sonra başlar bir tart-
ışma. Bir kurban bayramı öncesi yine. Program ha-
zırlayalım diye konuşuyoruz. Fidan koğuşta değil. Bi-
raz sonra geliyor. Ne konuşuyoruz diye bakıp şaşkın-
lıkla soruyor;

"Siz niye hazırlanıyorsunuz, o bizim bayra-
mımız, biz hazırlarız".

"Ya Fidan kurban bayramı sadece alevilerin
değil."

"Hayır o bizim bayramımız, siz oruç bayramı-
nı yapın." Başlıyor yine bir tartışma...

Her bayram, her Nevroz öyle alıştık ki
Fidan'ın sesiyle uyanmaya. Yastığımızın altında Fi-
dan'ın şekerlerini bulmaya. Her bayram sabahı Önu
"Günaydın"ıyla uyanıp dallı güllü kürt piysileri içinde
gülen yüzüyle uyanmaya alışmıştık. Yer safraları
kurardık mut fağa, her bayram sabahı... Kahvaltıda
bayram börekleri... Fidan ayarlardı, hatta yapardı
da eğündü...

Bir Ramazan Bayramı öncesi biz sünniler ola-
rak "bu sefer biz bu işi yapalım dedik" Tabii piizli bir
anlaşmayla. Gece nöbetlerini ayarladık. Gece erken-
den kalkacağız, koyacağız şekerleri yastıkların
altına. Fidanda yastıkların altına şeker koymaya
kalkınca şaşıracak. Gece oldu biz organize bir
şekilde yastıkların altına el attık. Ama bu olamaz.

Bütün yastıkların altında şeker var. Daha pecenin erken saatleri, 4 kişiyiz. Hepimiz Fidan'ın yatağına baktık, sonra gidip yastığının altına. Tabii ki yastığının altı boş. Bizde Fidan'ın yatağının başucuna bayramlık giysiler koyduk ve bir çift yeni ayakkabı... O sabah çok güzel, çok şenlikliydi. Fidan yine başımızı iki eliyle sıkı sıkı kavrayıp, babaanneler gibi, Kürt anaları gibi öptü heprimizi... Kürtçe konuşarak "hele hele ez kurbane..." diye diye öptü.

Hep böyledir Fidan. Çok söyler bunu. Çok sevinince, çok hoşuna giden birşey olunca, yada üzülünce birimiz. "Ez kurbane..." "Ben size kurban..." "Ben size kurban..."

Saftır Fidan. Oyuna gelir bolca. Kendisi oyun yapmaya kalkınca bile sonra kendisi oyuna gelir. Hiç almaya cak şeyleri söyleriz inanır hemen. Hatta bazen uzatırız oyunu. Bazen oyun yapmak bile değildir amacımız. Ama bir espri yaparız hiç inanacağını düşünmeden, "sahi mi?" der Fidan hemen. Sürdürürerimiz hemen oyuna dönüşür kendiliğinden.

Birgün çok geniş, çok büyük bir oyun oynayacağız. 3-4 kişiyiz. Sağlıkçıya- temsilciye söylememiz, Oyuna katmamız gerekiyor. Böyle yaptık. Biraz da kötü bir oyun. Oyuna gelenleri çok üzecek bir oyun. Düşündüğümüz şekilde ayarladı. Bayılanlar, zehirlenmeler var sözde. Temsilen sağlıkçılar koşturuyor. Bende zehirlenme numarası yapanlardanım. Oyun biraz uzuyor. Fidan koşturuyor, zehirlendik ya... sonunda bir ara kolumdan tutuyor. Panik halinde. Banyoya kusturmak için götürmeye çalışıyor. Oyun icabı yapıyor diye bir şey demiyorum. Derken yalnız kalıyoruz, Fidan halı

panik halinde. "Dur Fidan kimse yok" diyorum. Fidan'ın hali değişmiyor. Beni koşturacak. "Fidan olamaz ya oyunun içindesin, sen niye inanıyorsun?", "Ne oyunu baksana gerçek oldu" diyor. Herkes okadar iyiyeniyor ki Fidan gerçekten inanmış. Şakayla başladı ama, Fidan'ı bile inandırmışız. Diyor ki Fidan "...hiç şaka yapıyor gibi değil". Sonunda oyunu bitiriyoruz. En çokda Fidan'a gülüyoruz. Fidan'da gülüyor.

Aileleri çok sever Fidan. Görüş günleri o kabinden bu kabine koşar durur. Hele neneler, dedeler gelince daha bir sevinir. Bütün aileler Fidan'ı tanır, sever. O'nun sohbeti başka gelir, ailelere. Fidan'ın doğallığını, rahatlığını hissederler. Benim babamla ilişkimin daha iyi olduğunu söylüyor hep. "Annelerle öyle değil" diyor. Annem hasta olduğu için mektup yazmamı söylüyor hep. Bende yazıyorum.

"Bak gene şuna. Anneye yazıyorsun ama hep babayla konuşmuşsun gene"

Ben farkında değilim ama, ona gerçekten "Merhaba Anne" diye başlıyorum babama dönüyorum hep. Fidan her seferinde "Anne üzülür böyle yazarsan" diyor. Bunu görevi olduğu için yapmıyor Fidan. Gerçekten aileleri üzecek birşey yapmak istemiyor. Tutuklanmamdan 3 yıl sonra amcam ilk kez görüşe geldi. Görüş yerine gittim. Herkes bakıp bakıp gülüyor. Fidan'a bakıyorum. O da bir garip gülüyor, "Bak satın sınırlanma" diyor.

"Ne oldu ki?"

Kolumdan tutup "gel, gör" diyor. "Hoş geldin amca dedik, ben sizin amcanız değilim, ben ----'nin amcasıyım" dedi. "He amca" deyince, ---- "bana amca

demeyin diyor" dedi Fidan. Ben şaşırđım, güldüm. Herkes epey şaşırđım zaten. Kabine jiriyorum. Amca-
ma hoşgeldin falan diyorum. Amcam 13-14 yaşından
beri Alman'yada. Fidan onada diyor ki "iyice gavur
olmuş bu". Gerçektende öyle. Ama bir taraftanda
gelip güdüyor. Fidan habire kabine "Amca, bi şeye
ihtiyacın varmı?"

"Bana amca deme"

"Ne diyim Amca sana?"

"Ben sizin amcanız değilm"

Fidan gülüyor habire. Bende "niye amca dedirt-
miyosun" diye tartışıyorum biraz. Fidan çağırıyor "Dur
birşey deme gavura ben ona yapa çağımı biliyorum" diyor.
Ve sonunda olmayacak iş oluyor. Annem bu gavurun
attığına kauga çıkacak diye dayanamayıp bayılıyor.
Fidan amcama sesleniyor "nasıl?" diye. Amcamdan
cevap yok. Fidan bağıriyor bu sefer "sana unayı so-
ruyorum, insanlık diye birşey yokmu sende?" diye.
Amcam biraz utanmış olacaktı, gelip cevap veriyor. An-
nemi gönderiyoruz dışarıya. Amcama iki çift sözüm
olduğundan "gitme" diyorum ona. Biraz tartışıyoruz.
Sonra artık gidecek. Bir anda bizim olduğümüz taraf-
tan koro halinde bir ses yükseliyor. "Güle güle Amca"
diye. Bakıyorum, Fidan herkesi toplamış gelmiş. He-
pimiz kakkahalar atıyoruz. Amcamda gülüyor, elsal-
lıyor herkese. Fidan haftalarca güldü "Bana amca
deme yin" diye. Ama sabırıda, ilişki kurmanın bir
yolunu bulmasıda hep böyle güzeldi. Biz genelde
keser atardık. Yada çabuk kızar tepki gösterin-
dik aritelere. Fidan hep dengeyi sađlamaya çalı-
şırdı. Bazı arkadaşlar küçücük birşeyde kızıp, ka-

binden çıkardı mesela. Fidan çok kızardı o zaman zorla kabine geri götürürdü. "Buna ne gerek varşimdi, işin kolayına kaçıyorsun" dardı. Kürtçe konuşur anasıyla. Onları izlemek çok güzeldir. Ne konuştuklarını anlamadan öyle oturup seyret sohbetlerini. Anasına olan sevgisi, anasının Fidan'a olan sevgisi, öyle güzeldir ki. Anlamadığımız sohbetin güzelliği budur. Birgün görüşçüler çok kalabakt. Fidan'da Dersim'li bir anayla Kürtçe konuşuyordı. Geri döndü bir ara, başını iki eliyle tutup sıktı, bizde sohbet edip gülüyorduk o ara. "Bilcim" dardı. Ben anlamadım ne aldığını. "Ne?" dedim. "Bilcim, bilcim" dardı. Kürt arkadaşlar var yanımda. Fidan hemen dışarı çıktı. "Bilcim" nedir birşey demedi. Kürt arkadaşlara sordum. Gülüyorlar, ama cevap vermiyorlar. Birazdan Fidan geldi. Soruyorum, söylemiyor. Dersim'li bir arkadaş söze girdi "senin adının Kürtçesi öyle oluyor" dardı. İnanmadım tabii. Ama aylarca öğrenemedim doğrusu. Fidan bütün Dersim'lilere "söylemeyecek siniz" demiş. Söylemediler. Fidan'da oğünden sonra hep öyle dardı "Bilcim". Ben hep sordum, o hep güldü. "Fidan sen böyle şeyler yapmazsın. Dayanamazsın söylesene" diyorum. Yok söylemiyor. Sonunda Dersim'li ailelere bile sordum, Fidan da benim gördüğüm ilk kez böyle bir uzun süreli oyun düzenlemiş oldu.

17 Ağustos gecesi deprem olduğunda Fidan yine hız hızlı adımlarıyla koşturuyordu. Maltadan havalandırmaya, havalandırmadan maltaya.

Depremden hemen sonraki saatlerde bir havalandırmada toplanmıştık. Oportünistlerle birlikte Henüz depremin boyutlarını bilmiyorduk. Deprem

anında kim ne yapmış anlatıp gülüyordük bile. Ciddi birşey yoktu bizlerde. Dışarda neler olduğunuda dediğim gibi bilmiyordük. En çok güldüklerimizden biride Fidan'dı. Deprem oldu. Dahası salkanyoruz. İlk 45 sn'in sonrakı dakikaları yani. Dışarıda çığlıklar, bağırışlar geliyor. Bizde çıt yok. Bekliyoruz. Karşımızda diğerk siyasatlerden arketteklerin ve adlilerin pencereleri var. Dışarıdan bize sesleniyorlar. Diğerk siyasatlerin koğuşundan "yirmii... yirmiii!"

Fidan "ne bağırıyorlar" deyip kalkıyor, raneyaya çıkıyor. Pencereden bağırıyor.

"Ne oldu!?"

"Deprem oldu, deprem" diye bir ses geldi karşıdan. Ama öyle bir söylüyor ki "ne demek ne oldu" der gibi. Bizde gülüyoruz. Çünkü karşı tarafın "nasılsınız" merakıyla seslendiği belli. Fidan'da "Gecenin bu saatinde ne sesleniyorsunuz" der gibi soruyor "ne oldu" diye. İşte biraraya geldiğimiz ilk saatlerde de Fidan'ı gören "Deprem oldu Fidan deprem" diyor gülmeye başlıyor. Fidan'da gülmeye başlıyor, herkesle birlikte.

Sonra hep yaralılarla Fidan. Adliler yaralanmış. Malta'ya kurulan sağlık ocağında, yaralıları tedavi ediyorlar. Ersoy'la birlikte. Malta yürürken bile salkanyor. İşeriye girip çıkmak yasak. Koğuşlardan birşeye ihtiyas olunca çabucak getiriliyor. Bunun dışındaherkes hep havalandırmada. Çünkü artçısarsıntılar çok şiddetli devam ediyor. Amamalta'dahep Ersoy, Fidan, İlker. İlker yaralıları çıkarıyor üst malta'ya. Fidan, Ersoy yaraları sarıyor.

20 Ekim öncesi aylar... Fidan çok heyecanlı, öyle coşkulu ki, hoplaya zıplaya yürüyor. Her zamankinden daha çok, upuzun saçlarını savura savura... Sakarya'da bir anne vardı. Fidan'a hep derdi ki: "Fidan bu yaşta bu kadar uzun saçla gezilmez. Kestirsene yada topla işte!" Fidan hiç kabul etmez bunu. "Niye? Ben uzun saç çok seviyorum!"

"Bizde çok seviyorduk öyle uzun saçlarını. Hep Fidan'ın yanında oluyorduk saç kesme tartışmalarında.

İşte o güzel saçları daha çok uzamıştı. 20 Ekim öncesi aylardı. Bir gün gülererek geldi yanıma. Koluma girdi. Bir şey konuşmaya gerek yok. Türüyoruz işte havalandırmaya doğru. Çıktık havalandırmaya, gülüyor Fidan. "Hadi okusana" diyor.

Anlıyorum neyi istediğini. Kongre Raporlarındaki delegelerin konuşmasını istiyor, Dayı'ya söylediklerini. Bende başlıyorum hiçbir yerini unutmadan, aklımdan okumaya çalışıyorum. Fidan çok mutlu, her zamanki gibi. Bende öyle bu sefer okurken, her zamankinden daha çok heyecanlıyım. "Uçuruma düzürmeden, karanlıkta boğulmadan..." dedikten sonra Fidan'da katılıyor... Birlikte devam ediyoruz sonuna kadar.

Spor salonunun merdivenlerinin aşağısında nöbetçiyim. Fidan yukarıya çıkıyor. Aradan 105 dk. geçtikten sonra Fidan'ın sesini duyuyoruz. 20 Ekim'e çok az bir zaman vardı. Artık herbes çok daha heyecanlı. Fidan "çok heyecanlıyım" diyor. Ama neredeyse bağırarak. Bir arkadaş böylele aşağıya inme, gel sakinleş, sonra git" diyor.

Fidan "çok heyecanlıyım" diyor yine. Sonra orada kalıyor, inemiyor aşağıya... Aradan yarım saat geçiyor. Fidan'ın ayak sesleri geliyor. Onun ayak seslerini tanımamak mühtünmü? Zıplaya zıplaya yürüyor işte. "pat...pat... pat... pat..." Aşağıya iniyor. Çok ciddi, çok normal görünüyor, hali. Yarım-dan geçiyor, birşey demiyorum. Koşuş kapısından girecektken bir anda geri dönüp, bana koşup sarılıyor. Ama nasıl bir sarılış. Başımı sıkıyor elleriyle... Öpüyor... Hiçbir şey demiyor. Gözlerim doluyor biraz... Fidan gidecek, vedalaşacağız çok yakında... Son kez kucaklaşacağız mesela... Gözlerimin dolduğunu görünce gözlerimden öpüyor bir kez daha. Sonra koşarak çıkıyor yanımdan... Koşuşa giriyor...

20 Ekim geliyor sonunda. Aklık grevine başlıyoruz sonunda... Bir gün elektrik sobasının başında oturuyorum, kitap okuyorum. Fidan geliyor güterek. Bir tabure alıp yanıma oturuyor. Yüzüme bakıp gültüyor. "Niye gültüyorsun Fidan tabiri ne kadar gülsen az da..."

"Hayır onun için gülmüyorum."

Ellerini bir dizinde birleştiniyor, gültüyor "sana birşey saracağım", "sor". "Arkana bak orasme bakınca aklına ilk ne geliyor?"

Dayının resmini pösteriyor Fidan. Yüzüne bakıyorum tekrar. 2 kelimeyle söylüyorum. Fidan daha gültüyor. Biliyorum ki gültmesinin tek nedeni mutluluğu, öyle mutluki 24 saat gültüyor yüzü. Öyle ufak bir tebessümle değil, hemde, dolu-dolu bir gültümseme bu. Sonra Fidan söylüyor...

"Benim aklıma ilk güven geliyor. Sirtını dayayı, herşeyi yap. Baba gibi demi? diyor. Biraz durup, sarılıp kalkıyor. Zaten nerede görse hemen sarılıyor Fidan o günde. Kimi görse, nerede görse...

Alnında umudun bandı var artık. Sabah erkenden kalkıyor yine. Direnişçiler 9-10 gibi kalkıyor artık. Ama Fidan ıktimaya mutlaka kalkıyor. Hemde herkesten önce ıktimada yerini alıyor. Kalkıyor, güyniyor, saçlarını tarıyor. 2. ekibin odasına gidiyor, onları uyandırıyor.

Fidan böyle hareketli ki takip etmek, yakalamak imkansız. Görüş kabınlerinde bütün gün ailelerle sohbette yine. Ailelere program hazırlıyoruz her gün. Fidan hala halayın başında, yerinde durmuyor. Artık davul-zurna ve ekip çöktme, ziplama hareketleri yapmıyorki, Fidan'da yapmasını diye. Ama bu sefer Fidan ziplıyor yine, çöküyor, kalkıyor. Ve sonunda bir görüş günü sonrası "Halay yok" diyor. O gün 3. Ekibin bant takma töreni var. Halay çekeceğiz, davul zurna çalacak ama Fidan'dan önce "siz oynamayacaksınız, kaçamak yak" diye söz alınıyor. Hepimiz gülüyoruz. Fidan kenarda ayuncağı alınmış çocuk gibi oturuyor, halayı izliyor.

18 Aralık gecesine geliyoruz böyle. O gece yatmadan önce direniş koğuşuna gidiyorum. Yatmadan son kez bakacağım hepsine. Henüz uyumamışlar. Önce Ersoy'a gidiyorum. Fidan ayakta. Ersoy'un yanından kalkınca Fidan'ın gülen gözlerini görüyorum.

"Naber" diyor yine gülererek.

"İyi Fidan, ne olsun"

"Ne zamandır sohbette edemiyoruz."

"Hi"

"Yarın tamam mı, volta atarız, uzun uzun sohbet ederiz."

Kucaklaşıyoruz. İyi geceler diyoruz son kez. Evet son kez. Ertesi gün sohbet edeceğiz uzun uzun... Ama o gece 13 Aralık'a giriyoruz. Birkaç saat sonra göreceğim aslında Fidan'ı... Koşuşunu, mutluluğunu...

Saat 5'e "saldırı" sesiyle uyandırdım da ayağıya iniyorum. Barikatlar kuruluyor... Barikatlar kuruyoruz... "Fidan" deniyor birazdan.

"Fidan" kürt kıızı...

"Fidan" mutluluk...

"Fidan" gelecek birazdan...

Maltadayız... Bekliyoruz... Bir zilgit sesi geliyor içerden... Fidan geliyor, koşuşun kapısı açılıyor. Fidan neredeyse koşarak geçiyor koşuşu. Maltaya doğru geliyor. Gülüyor, bağırıyor, sesleniyor "çok mutluyum yoldaşlar"... "Sizi çok seviyorum..." "Bana bu görevi verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum".

Fidan maltada. Malta kalabalık. Fidan bir o yana bir buyana dönüyor...

"Çok mutluyum"

"Çok mutluyum"...

Kapının hemen önündeyim. Birkaç kişiyle kucaklaşabiliyor Fidan yalnızca. Acelesi var. O birkaç kişiden biri olmak çok güzel. Bir anlık bir kucaklaşma. Anlattığı duygular geliyor aklıma, o kocaman ateşlerin yandığı, kürt kızlarının, kürt deli-

kanlılarının halaylar çektiği düğünler... Sadece birkaç saniye...

"Aynı Kürt düğünümü Fidan?"

"Evet aynı" diyor çabucak ve usup pidiyor... Yine seslenerek, yine güleret... Hoplaya zıplaya, saçlarını bir ayana bir bu yana savura savura....

"Çok mutluyum..."

"Sizi çok seviyorum...!"

"Çok teşekkür ederim çok..."

Fidan görünmüyor artık. Sesi geliyor malta'nın öbür ucundan. Ama anlaşılmıyor uzaktan... Alevler yükseliyor bir anda... Fidan'ın alevleri... Sonra kokusu geliyor, işliyor ciğerlerimize....

Mutluluğun alevleri...

Mutluluğun kokusu...

Fidan'ın kokusu...

Alevleriyle geliyor yeni gün... Hiç bitmeyen sohbetlerimizde, hiç bitmeyecek mutluluğumuzda, gülmüşlerimizde görüşmek üzere Fidan....

* * * *

FİDAN FEDA OLDU

19 Aralık gecesi açıldı zulmün kara peşesi yüzünde..Bir halkı susturmanın, sindirmenin yolu hapishanelerden geçer bizim gibi memleketlerde. Çünkü zulme boyun eğmeyenin zorunlu durağıdır, hapishaneler. Özgürlük mü diyorsun, hakkını mı arıyorsun, Emperyalizmin kanlı postallarıyla çığır masın mı diyorsun vatanın; önce işkencede sonra hapishanede bulursun kendini. insana dair tüm güzellikler, yarınlara dair tüm umutlar boğulmak

istenir dört duvarla, yıllar yılı dört duvar arasında boğulmaya çalısılır yarınlaradır hayaller... Fakat nerede görülmüştür güneşin karanlığa hapsedildiği... O en koyu karanlıklarda bile aydınlığını verir aya, ısıtır yıldızları...

O 19 Aralık gecesi açıldı zulmün kara peşesi, dört duvarla boğulamayan, insanın insan gibi yaşayacağı bir dünya hayalimizden varz çıkarmak için geldiler üzerimize. Geldiler kan ve ölümler.

O gecenin sabahında Çanak kale Hapishanesi'nde bir kadın vardı. Adı Fidan'dı. Uzun inceydi boyu. Kıvr kıvr uzun saçları sarıya çalardı. Çıkkık elmacık kemikleri hep gergin dururdu, çünkü Fidan inci gibi dişleriyle hep gülerdi. Kumral yüzündedolgun dudaklarından en çok "ben size ölem" sözü dökülürdü. Kolları sarardı bedenimizi ve biz sevgi imajında kulaç atar gibi yastanırdık göğsüne.

O 19 Aralık sabahında son kez sarıldık Fidan'a. Fidan 4 yıl geçsede aradan hala sarıyor biter dindik ayakta, kolları açık sarıyor, sevgisinin sıcaklığına kattığı alevinin sıcaklığıyla. Evet o gün Çanak kale Hapishanesi'nde bir kadın vardı. Adı Fidan'dı. Zulmün karşısına çıktı, halkı - vatani - yoldaşları için 57 günlük açlığın erittiği bedeniyte yedi dakika boyun ca yandı...

* * * *

"Akarsuyum bilmedim

bir kararda durmadım

ben sırrına eremedim

Delir gönülüm abdal gönülüm"

Bu türkü Fidan'ın türküsüdür, bandını kuşanıp ölü-

me yattığından beri... "Ben sırrına eremedim"
desede türküyü yakan, ermişti yaşamın sırrına,
Coşkun çağlayan gibiydi ya, deli gönlün aktığı
yar belliydi. Ömrü boyunca kavgaya yatağında aktı
yarına.

Dersim'de doğmuş, Dersim'de büyümüştü.
Konuşma sında, alışkanlıklarında, davranışlarında
halkının özelliklerini taşırdı. Bir tek yürümesi
farklıydı... Fark denilirse, Ayaklarını öne ataata,
kibar kibar yürürdü Fidan. Takılırdık ona "bele
hele Dersim'liye bak nasıl yürüyor" diye. Israr
ederdik kızdırmak için Fidan'ı. Yine kızmazdı,
kollarını aşır "vallah yürüyüşüm böyledir" dedi-
ğinde dayanamazdık bizde "tamam" derdik, bilir-
dik nasıl takılırsak takılalım kızmazdı. Onun saf-
lığı ve sevgisiyle verdiği cevaplara söyleyecek
söz bulamazdık.

Kin ve sevgi iki kardeş duygudur. Sevgisi
kadar büyüktü Fidan'ın öfkesinde. Sakarya Ha-
pishanesi'ndeydik o zaman. Mahkemeye Fidan ar-
kadaşlara saldırdı düşman. Haber geldi koğuşa.
Aynı anda kilitler patladı. İdareye doğru koşuyor
duk, gözümüzü bir manzaraya ilişti. İki kişi var
merdivenin başında. Fidan Müdür'ün boğazına ya-
pışmış "söyle ne yaptınız yoldaşlarımızı, ne yaptım-
nız" diye aşağı atmaya çalışıyordu adamı, adam
şaşkın, kor kuytu "ben birşey yapmadım, bilmiyo-
rum" diye itna etmeye çalışıyordu. Ama Fidan bu,
yoldaşlarının tırnağına bile dokunulsun gözü kararış-
tı, atılırdı öne. O gününde zor aldık müdürü Fidan'
ın elinden.

ler, temizlik, çamaşır, çalışmalar... Hep aynı sevinçle aynı coşkuyla koştururdu. Fidan'ın bu soruyu sorması doğaldı.

Fidan'ın en çok zorlandığı iş yazı yazmaktı. Ama hiç yapamıyorum dediğini duymadık. Yazar, teslim eder. "almamış" dendiğinde yine aynı istekle otururdu yazının başına. Fidan'ın herhangi bir işi yaparken sıkıldığını bunaldığını görmedik. Her işe aynı istekle, aynı coşkuyla başlardı. Partinin verdiği her iş kutsaldı. onun için, gece yarısına kadar elinde kitap, önünde defteri çalışırdı; kendini geliştirmeye çalışırdı.

Teorik konuları çok bilmezdi Fidan. Okuduğunu hemen kavrayamazdı ama "aman burada anlamayayım" demezdi. Gece yarısına kadar uymadan, dinlenmeden öğrenmek, kavramak için çalışırdı. Kendi gelişimi, yoldaşlarının gelişimidir. Böyle bakardı Fidan yaşama. Onun için çalışırdı gece gündüz.

Fidan'ın teorik eksikliğini kullanmaya çalışanlarda oldu elbet. Yöneticiydi Fidan, çok bildiğini sananlar. Fidan'ın bu eksikliğini kullanmaya kalkarlardı. Fidan aldırmazdı buna, daha çok giderdi üstlerine. Onun için varsa varsa devrimdi ve bir devrimci devrimi bugünden yaşayandı. ve anlayamazdı karşısında çokbilmişlik yapıp popülizm yapanları. Çünkü yüreği temizdi.

Bu yüzden işte Fidan denilince onu tanıyanların aklına mutluluk ve coşku gelir önce. En sıkıntılı anında gelir yanına, girer koluna, uoltaya çıkarır. "De gurban..." demeden Fidan'ın karşısındaki anlatmaya başlardı hemen. ve Fidan'ın sözlerinin

de dağılırdı tüm sıkıntı. Onun yanında, onun coşkusuna kaptırındı insan kendini, onun yüreктen söylediği sözlerle bir kez daha anladın gözülmeyecek sorun yoktur. Çünkü dupdurudur Fidan. Hayata batışıda böyledir. Dolambaçsız, olduğu gibi düşünür. Dobra dobradır. Düşündüğü gibi konuşur. İçi dışı birdir, hesapsızdır.

Parti'yi, değerlerini - kültürünü sahiplenmenin adıdır Fidan. Bir düşman; birde partiye, ilke ve kurallara - değerlere ters düşen davranışlar öfkelenirir onu. Karşısında kim olursa olsun öfkesini yağdırır. Parti denilince akan sular durur Fidan için. Halkın değerleriyle parti'nin değerlerini bütünleştirir. Çünkü onun mutluluğunun kaynağı, sevgisinin sınırsızlığı buradadır. Fidan'ı bir kez görmüş olanlar yıllarını birlikte paylaşanda bu özelliklerini söyler önce.

"İşği arayan parlar" derler. Fidan halkın mutluluğunu istiyordu. Ölüm Orucu tartışmaları başladığın da Fidan kabına sığmaz oldu. Onun o anki coşkusunu anlatmak için kelime bulmak zor. Heyecanlanmış konuşmasını toparlayamıyordu. Türkçe konuşmak bir işkenceye dönüşüyordu. Fidan "ben olacağım" diyordu. Daha ekipler belli olmadan o direnişte kaçgünde hedefe varacağını, Dersim'de nasıl bir etki yaratacağını, halkın mücadelesindeki etkisini anlatıyordu.

İşkencede direnişiyle örnek olduğu, halkın yüreğine su serptiği, halkın mücadelesine etkisini.... Hala söylenir memleketinde sır vermeyen Fidan'ın işkencelere karşı direnişi....

Halkını düşünüyordu Fidan. Kürt küçük burjuva milliyetçiliğinin teslimiyeti karşısında "Kürt halkının kaderi bu değil, bu direniş Kürt halkının önünü açacak." diyordu. Zafer gününü anlatıyordu... "Büyük bir halay" diye diye başlıyordu söze ve biz daha ölüm orucu başlamadan biliyorduk o halayda taşınan resimlerin en başında olacaktı Fidan. Her zaman çektiğimiz halayların başını elinde mendili, tilililer eşliğinde çekerdi. Zafer gününde de yine o olacaktı, halayın başında.

Direniş başladığında da "ilk şehit ben olacağım" dedi Fidan, Feda eylemi açıklandığında da "ben olacağım". O kadar heyecanlanmıştı ki, birkaç kez konuşmasına ara vermek zorunda kaldı. Fidan'ın bu isteğinin karşısında durmak kolay değildi.

19 Aralık sabahında, Fidan'ın karşısında duramadı kimse. Onun gözlerinde, yüreğinde ateş çaktan yanmaya başlamıştı. Ve o ateş diğer Feda gönüllülerini teslim aldı. Hepsisi "tamam" demek zorunda kaldı. Ersoy o günü "Fidan'la yüz yüze geldiğimde elimi bir güç uşağı çektir sanki, Fidan'a teslim olduk" diye anlatmıştı.

O sabah yaşamın sırrına ermiş insan; Fidan "mutluyum hemde çok mutluyum" diye diye koşturttu maltaya. Dikildi zulmün karşısına.

* * * *

Herkesin gözü, yüreği, beyni tek bir noktaya odaklanmış, zaman, mekan donmuştu sanki. Yaşamın o anında sadece Fidan vardı. Yaşamın sırrına ereler, yok etmeye çalışanlar, herkes ama herkes tek bir yere kilitlenmişti. Fidan'a...

Yeryüzündeki tüm sesler sılındır sanki. O ses-sizliğin içinde tek bir ses duyuluyordu, Fidan'ın sesi. Dostuna güven, düşmanına korku veren sesiy-le haykırıyordu düşmanına.

"Siz bu halkı sevebilirsiniz, seveydiniz ak saçlı analarımızı coplatmazdınız. Siz bu vatani seve-mezsünüz, seveydiniz Amerikan postalları altında çığnetmezdiniz. Siz düşmansınız, düşmaaan---"

Son cümlesi varıyor zalimin beynine mermi gibi saplanıyordu. "Fidan yanıyordu alev alev onun-la birlikte yanıyordu yüreklerimiz. Fidan'ın alevle-ri karşısında kahpe namlulardan çıkacak ölüm hiç-leziyor, rezilleşiyordu.

Yanıyordu Fidan. İnsan olmanın erdemini, sar-giği, onuru, namusu, ömrü boyunca tarihe yazdığı tüm güzellikleri yanan bedeninin alevlerinden okuyordu yoldaşları.

Kolları açık, dünyayı kucaklar gibi, etten kemikten oluşan dimdik a bide gibiydi, yanıyordu Fidan.

1. dakika: Vücudu alevden bir top gibi...

2. dakika: ana gibi açılan kolları alevden kanat-lar takmış bir kuş gibi. Her 500 yılda bir kendini yakan, küllerinden yeniden doğan Anka kuşu ma-sallarını dinledik çocukluğumuzda. Fakat masal de-gil bu, gerçeğin ta kendisi.

3. dakika: Uzun saçları ateşle dans ediyor sanki.

4. dakika: Hafif aralı bacakları sanki halkada-ır tüm güzellikleri ayakta tutan mermer bir sü-tun.

5. dakika: Vücudunun her yerinde alevler. Kızillaş

yor alevlerin sarı rengi. Sevgiyle kor olmuş yürekler gibi korlaştı bütün vücudu.

6. dakika: Alevler sönüyor artık.

7. dakika: Alevler söndü ve boylu boyunca uzandı Fidan.

Yanına gittiğimizde dumanı tüten bedeninde üç şey gördük; dudaklarında gülümsemesi, alınına yapışmış, bir kısmı yanmış bandı ve elinde kınalı yıldızı. Yanmış bedeninde gördüğümüz yaşamı verdiği, sırrına erdiği bunlardı. Yani umudu.

O Sabah Çanakkale Hapishanesi'nde bir kadın vardı. Adı Fidan'dı, Feda oldu.